

רבי הונא אמר: סטבת [רש"י בפסחים מג א כתב דלא איתפרש מהו. ובמהרש"ל כאן כתב דהוא שמן העשוי ומתוקן בבשמים].

רבי ירמיה בר אבא אמר: שמן של זית, שלא הביאה שלישי. שהזיתים לא הגיעו לשלב של כדי "שליש גידול". והוא הגדרה של שלב בגידול שבו כבר ראוי הדבר לאכילה, אך עדיין אינו בשל.

תניא: רבי יהודה אומר: אנפיקנון שאמרו במשנה במסכת מנחות [פה ב] שאין מביאין שמן אנפיקנון למנחות — היינו שמן זית שלא הביאה שלישי.

ולמה סכין אותו את שמן המור?

מפני שמשיר את השיער [לפי שהוא בוסר ויש בו כח. רש"י מנחות פו א] ומעידן הבשר.

רבי ביבי הויא ליה ברתא בת. טפלה, מרח עליה סיד אבר אבר בזה אחר זה, ולא כיסה אותם ביחד בסיד.

נתייפתה, וקפצו עליה הרבה אנשים שרצו לשאתה. וכך שקל בה, קיבל רב ביבי עבודה, ארבע מאות זוז, מוהר מבעלה.

את הטיט, שהשיער מועיל לטיט, והדרך לערבבו עמו. (1)

וטיט עצמו — שיעורו כדי לעשות פי כור של צורפי זהב.

שנינו במשנה: סיד כדי לסוד קטנה שבבנות.

תנא: כדי לסוד אצבע קטנה שבבנות. שהיו נוהגות לשים סיד על גופן כדי שיקבל גוון אדום.

אמר רב יהודה אמר רב: בנות ישראל שהגיעו לפרקן, שצמחו להן שערות ולא הגיעו לשנים, לגיל הראוי לכך, ומתביישות בדבר —

בנות עניים — טופלות מושחות אותן בסיד להשיר השיער. (2)

בנות עשירים — טופלות אותן בסולת.

בנות מלכים — טופלות אותן בשמן המור. שנאמר "ששה חדשים בשמן המור".

ומבארנין: מאי שמן המור?

וא"כ שיעור הטיט הוא, מה שנגבל ברביעית שופכין, כמבואר לעיל עח, א שטיט שלא נגבל שיעורו בכך [והוא יותר מלעשות פי כור של צורפי זהב]. וכתור"ה המוציא, הביאו גירסא "שיער כדי לגבל בו טיט לעשות פי כור של צורפי זהב" דהיינו שגם השיער שיעורו בטיט כזה, וכתבו דלפי"ז צ"ל שהיו מערבין השער אחר הגיבול.

2. רש"י. והריטב"א הקשה בשם התו' דהא לקמן בברתיה דרב ביבי על כרחך לא טפלה כדי

הפלוגתות, הוא משום דבשתייהן מיירי בענין אחד. שהשימוש השכיח יותר שיעורו גדול, והשכיח פחות שיעורו קטן.

ולכן הקשתה הגמרא שסברת התנאים היא הפוכה. שבמקום אחד רבנן מחמירים ואולי בתר השיער הקטן, אעפ"י שאינו שכיח כל כך, ורבי יהודה מיקל לפי שהוא סובר דאזלינן בתר השכיח יותר אעפ"י שהוא לקולא. ואילו במקום אחר סבר כל אחד מהם להיפוך.

1. לכאורה מערבין השיער בטיט קודם גיבולו,